

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

§. 2. Propria sententia exponitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

reflexio, quam alia corpora intermedia, quod non paucis probatur. In primis densitas reperta in obfistente, non reddit subiectum capacius luce, vel alia qualitate recipienda, quia densitas, tantum est multitudo partium cum hac presentia locali; ratione cuius nulla pars intensiorem lucem recipiet, quia vna pars subiecti non disponit aliam ad qualitatem. Verbi gratia, dum hac pars sit agenti propinqua eandem qualitatem recipiet, siue plures, siue pauciores illam comitentur in eodem spatio: ergo eandem intensiorem recipiet siue corpus sit rarum, siue densum; ergo idem dicendum est de toto corpore, quia hoc non habet intensiorem ab intensione partium distinctam. Secundò terfitas, quæ ad reflexionem conducit, non potest subiectum reddere magis capax ad qualitatem recipiendam; quia terfitas tantum dicit partes quasdam non esse aliis eminentiores, quod impertinens est ad qualitatem in singulis partibus recipiendam, nam ad hoc vt pars A existens in hoc spatio recipiat tantam, vel tantam intensiorem qualitatis impertinens est partem B illi propinquam esse eminentiorem, vel depreffiore illa: ergo nihil est, in obfistente, ratione cuius possit intensiorem qualitatem recipere, in maiori distantia, quam alia corpora intermedia magis propinqua. Secundò positiuè impugnatur hæc maior capacitas, seu dispositio obfistentium ad qualitatem recipiendam. Cryftallus non magis capax est lucis, quam aer, & tamen reflectit cryftallus, & non aer: ergo corpora reflectentia, non sunt capaciora lucis aliis corporibus, non reflectentibus; consecutio est firma, posterior pars antecedentis, per se patet, priorem probò. Cryftallus ponitur supra chartam, charta est minus lucida, quam esset, si tantum supra se aerem haberet: ergo aer maiorem lucem recipit, quam cryftallus. Secundò, eadem cryftallus intensius reflectit, quando habet à tergo argentum viuum, quod est minus capax lucis, quam aer, vel alia cryftalli pars, quæ posset esse à tergo, quibus minus reflecteret: ergo maior reflexio non est propter maiorem capacitatem ad qualitatem recipiendam, in obfistente repertam. Vltimò certum est aquam esse minus diaphanam, minùque capacem lucis, quia est aer, nihilominus aqua est reflexiua lucis, & non aer.

§. II.

Propria sententia exponitur.

14 **I**N duplici subiecto lucem reflexam agnosco in obfistente, & in aère obfistendi vicino, quibus diuersa principia assignabo. Sentio lucem reflexam in aère receptam provenire ab obfistente, hoc est à luce directè in obfistente producta, & ab eo ipso luminoso. Ità defendo simile non agere in simile, quia licet obfistens remissiore lucem directè productam habeat, quam aer in quo fit reflexio, obfistens & principium agens, ex quibus vnum principium adequatum lucis reflexæ productæ in aère consurgit, illud constituit dissimile passio, neque inconueniens est agens inadequatum agere in passum intensius illo, quando adiuuatur alio agente passio intensiori, & non se habet tanquam medium eiusdem omnino rationis cum passio, & in casu dato obfistens, licet sit secundum qualitatem directam remissius aère, adiuuatur luminoso aère intensiori, & non se habet vt medium eiusdem rationis respectu aëris, tum quia est longè diuersæ rationis, tum quia id medio quo agens luminosum principium est approximatum aeri independentem ab obfistendi, quia inter luminosum, & obfistens mediat aer, & illo medio obfistens approximatur luminoso, vnde prius supponitur approximatio aëris quam obfistentis respectu luminosi, & maiorem illam habet aer, quam obfistens. Quod verò partes alix aëris, in quibus fit reflexio sint minus lucidæ, & se habeant tanquam medium vt principium agens producat lucem reflexam intensiorem illis, nihil refert, quia potest dici has non concurrere ad lucem reflexam, sed tantum se habere vt purè medium, & non esse inconueniens Solem per medium lucidum vt duo, producere lucem vt tria, quia post medium illud remissius sunt alia agentia, quæ illud determinant ad talem productionem.

15 **R**estat modo rationem assignare propter quam agens principium cum obfistente distante, cryftallo videlicet, lucem reflexam producat in partibus aëris cryftallo vicini, & non cum aliis partibus aëris reflectat in alias propinquiores. Hanc existimo rectè desumi ex densitate obfistentis, ratione cuius obfistens plures partes habet inter se

magis vnitas, quam corpus aliud non reflectens vnde qualitas, quæ est in corpore denso est magis vnita, quam illa, quæ est in corpore raro, vnio enim qualitatis subiecti vnionem sequitur, & ratione huius maioris vnionis, & multitudinis partium agentis, præcipuum agens determinatur ad maiorem intensiorem producendam, per modum vnus principij cum partibus obfistentis, & maiorem qualitatem, quam obfistens in se habet, quæ determinatio, non tota tribuenda est obfistendi, sed tantum completiue, prouenit enim ex simultanea existentia, & approximatione præcipui luminosi, & obfistentis ad quam æquè conducit existentia, & presentia Solis, ac existentia, & presentia obfistentis, tribuitur tamen completiue obfistendi, quia hoc posterius est præcipuo luminoso, quod prius natura supponit.

16 **D**ixi obfistens habere in se plures partes haud magis vnitas, vt hanc opinionem explicarem iuxta diuersas sententias rarefactionis, & condensationis, in opinione enim quæ asserit, rarefactionem fieri per intromissionem corpusculorum, obfistens densum habet partes magis vnitas, quia in raro corpuscula intromissa illud diuidunt, & partes inter se localiter separantur, & licet secundum hanc opinionem in palmo aëris tot sint partes quantitas, quot in cryftallo, aliòve corpore denso, si annumerentur partes aëris, & corpusculorum intromissorum, tamen non sunt æquæ vnitate, & consequenter neque partes lucis, æqualem intensiorem habebunt iuxta supradicta, & non raro, imò seu semper pauciores partes lucis erunt in palmo raro, quam in denso, quia non omnia corpuscula in illo inclusa erunt æquæ lucis capacia, sed plurima remissiore illam recipient: in opinione verò quæ raritatem constituit in maiori extensione, & in minori densitate, certum est corpus rarum, habere pauciores partes quam aliud densum eiusdem mensuræ.

17 **C**onclusio presentis difficultatis, solutio est argumenti, quo intenditur probari simile agere in simile, ideoque probatione non indiget, sed defensione, quam exhibebo, dum quæ contra illam possunt obici clarè soluum, neque letum probationem habet pars nostra ex impugnatione aliorum modorum defendendi reflexionem, quam omnes Puncto præcedenti efficaciter reieci. Accedit secundum hunc dicendi modum tacite rationem reddi cur lux per specula transmissa exurat corpus ad tantam distantiam, & non ad maiorem aliam, cui difficultati iuxta dicta Respondeo: partes existentes in cryftallo agere per lineas rectas, & ita non omnes partes illius agunt in aère proximiorum ipsi cryftallo, sed in illud passum, quod certam distantiam habet ab illis, in quod influunt omnes partes cryftallij, & ita per maiorem multitudinem agentium consuetum in idem passum excitatur Sol ad maiorem calorem producendum in illo, quam in alio passo ipsi soli proximiori. Reddidi rationem huius experientie, quia ex his principijs optimè peti potest, non quia illa possit probari simile agere in simile, vt multi intendant abs re prædicta obiectionem ad presentem quæstionem adducere, quia maior ille calor, qui producitur ad tantam distantiam procedit à luce, quæ est causa æquiuoca respectu caloris, & nunquam ager in simile, quemcumque calorem intensum producat.

18 **A**ssignauit causam productiuam lucis reflexæ in aère vicino obfistendi, restat explicandum à qua causa proueniat excessus ille lucis in obfistente respectu aliarum partium aëris in quibus non fit reflexio. Non esset operosum defendere corpus obfistens nullam habere lucem reflexam, neque illa excedere partem aliquam passi agenti proximiorum, licet enim obfistens appareat cum maiori luce, non inde probatur esse magis lucidum, quia potentia visua discernere nequit inter lucem existentem in obfistente in partibus aëris illi immediatis. Deinde vt bene notat Arriag. suprà, num. 137 id quod perfringit oculos intuentium, quando fit reuerberatio in cryftallo, vel speculo, aliisque corporibus reflectentibus, non est maior lux in cryftallo producta, sed ipse Sol, vel radij solares aëris, quæ videntur per reflexionem specierum, sicut videtur homo in speculo per reflexionem specierum intentionalium. Nihilominus placet asserere lucem reflexam obfistentis provenire à luce reflexa in aère producta: rem explico. Sol linea recta produxit in aère vicino obfistente quinque gradus lucis, & quatuor in obfistente, hi quatuor obfistentis ratione multitudinis agentium simul cum sole tres alios produxere per reflexionem in aère, quibus aer lucidus vt octo fuit constitutus (non octonario numero modò summam

intensionem significo) & obfistens tantum lucidum, ut quinque permanfit, unde potest aer ratione graduum, quibus superat obfistens; iterum agere in illud, illiusque lucem intendere, & id de facto præstat, quia virtutem habet ad talem intensionem producendam, & est agens necessarium quod semper agit totum id quod potest.

S. III.

Argumentorum solutio.

19 **C**ontra reflexionis modum supra assignatum ad hominem specie quidem non inefficax ita se offert impugnatio. Dixi simile non agere in passum aliunde simile, quia non potest conferuare gradus, quos reperit in subiecto, & alium producere, neque procedere ad nouam productionem non adhibita conferuatione graduum, quos productos inuenit: ex qua doctrina sic potest impugnari ea, quam modo tradidi de reflexione: lux in obfistente recepta non potest conferuare lucem directam receptam in aere: ergo neque illam intendere. Antecedens certissimum est, quia sol media luce producta in aere producit, & conferuat receptum in obfistente: ergo lux recepta in obfistente in primo instanti productionis, & in secundo conferuationis, est posterior luce directam in aere recepta: ergo non potest illam conferuare: ergo neque aliam in eodem subiecto producere iuxta doctrinam traditam, quia dixi simile non intendere simile, quia non potest nouam qualitatem producere, quin antiquam conferuet. Eodem modo fit argumentum contra conclusionem, quia dixi lucem reflexam aeris, intendere lucem directam obfistentis, & aliam producere, quia obfistens, per reflexionem intenditur. Quia in mea sententia lux reflexa aeris producit à luce directam luminosam; ergo non potest illam conferuare: ergo neque aliam in eodem subiecto producere, si verum est principium traditum, videlicet agens non agere prius de noua qualitate producenda, quam de antiqua conferuanda.

20 **P**remitto euasione quandam, quia possem respondere principium adæquatum lucis reflexæ in aere receptæ esse obfistens, & præcipuum luminosum, quod lucem directam in eodem aere receptam conferuat; ac proinde etiam illam non conferuet aliud inadæquatum principium, videlicet lux recepta in obfistente posset illam intendere, quia per modum vnius concurret cum præcipuo luminoso illam conferuante, & eadem ratione dicerem lucem reflexam in aere receptam non posse conferuare directam obfistentis: posse tamen illam intendere, quia per modum vnius concurret cum principio illam conferuante, videlicet præcipuo luminoso, & sic verum teneret, nunquam causam adæquatam intendere qualitatem, quam non conferuat, saltem ratione causæ inadæquate incluse in causa adæquata, non tamen cuiusque acquiescit euasione, ubi clara, & aperta mihi superest solutio.

21 **R**espondeo omnem causam in actu primo potentem influere in tot gradus qualitatis: verbi gratia, in sex gradus leuis, determinari ad conferuationem illorum, quos inuenit productos ex his in quos potest influere, quod si nolum inueniat productum, determinatur à Deo ad omnes denuo producendos, si verò aliquos illorum inueniat productos, non tamen omnes in quos potest influere, æquè primo determinatur ad conferuandos, quos productos inuenit, & novos alios producendos. Rem explicet exemplum. Applicatur luminosum, potes influere in sex gradus lucis passo lucido ut sex, tota illius virtus determinatur ad conferuationem, quia omnes gradus quos potest recipere, productos inuenit: applicatur subiecto nullum gradum lucis habenti, tota illius virtus determinatur ad nouam productionem; applicatur subiecto lucido ut tria, determinatur æquè primo ad tres conferuandos, & tres alios producendos, quod si ex aliquo capite non poterit conferuare tres illos, quos productos inuenit, non ideo arceatur à tribus aliis producendis, quia agens æquè primo respicit singulos gradus contentos in senario numero, quem potest actione pertingere, unde etiam aliquos ratione impedimenti non valeat proprio influxu attingere, illum præstat ad gradus alios producendos, quia virtus illa, quæ si tres illos productos conferuaret, tres alios produceret, valet tres alios producere, etiam si illos non conferuet, non enim magis infumenda est virtus causæ in conferuatione, quam intendit, & non consequitur, quam infumeretur si talem conferuationem de facto obtineret.

Ex hac doctrina, iam omnibus perspicua erit solutio præcedentis argumenti: obfistens lucidum ut quatuor simul cum præcipuo luminoso virtutem habet ad sex gradus producendos in aere applicato, quem inuenit lucidum, ut quatuor, & determinatur ad quatuor conferuandos & duos alios producendos: cum verò non possit quatuor præ-existentes conferuare, quia dependet ab illis, duos alios producit, & illius virtus frustratur, secundum instaurum quatuor graduum, ad quorum conferuationem quasi in actu primo determinatur, quamque in actu secundo præstare nequit, & exercetur in productione aliorum duorum, respectu cuius nullum est impedimentum. Eodem modo aer lucidus ut sex, ex se virtutem habet ad quinque gradus in obfistens iaculandos, cum verò secundum illos, quos per reflexionem acquisiuit, non possit quatuor à quibus tunc producti conferuare, illos conferuat secundum illos, quos directè acquisiuit, & secundum directos, & reflexos concurret ad productionem quinti.

Obiicies secundo. Si obfistens simul cum luminoso intendit aerem, & aer iterum intendit obfistens, poterit rursus obfistens iterum reflectere in aerem, quod est absurdum. Respondeo nullum deduci absurdum ex hac secunda, vel tertia reflexione obfistentis in aerem, non enim infertur in infinitum procedurum, nam ut probauimus præcedenti non sequitur intensionem fore infinitè augendam ex eo quod simile agat in simile, & mutuo duo agentia inter se intenduntur. Nihilominus nego consequentiam, ratio est perspicua: obfistens postquam lucem reflexam recipit ab aere est minus lucidum aere: ergo non potest ratione sui in illum agere: neque ratione præcipui luminosi, quod determinat, ut simul cum illo, per modum vnius principij producat in aere maiorem intensionem, quam habet obfistens; quia iam in prima reflexione densitas hanc præstitit determinationem, ut obfistens cum illa ad maiorem intensionem concurret quam in se habeant partes intensæ. Unde nihil est, quod possit hanc secundam reflexionem exigere, lux enim quæ accrescit obfistenti per reflexionem factam ab aere in obfistens, est valde exigua ad nouam aliam determinationem præcipuo luminoso præstandam, ut cum illa concurret ad productionem intensioris lucis. Hæc dixi ne concederem ter quareretur reflexionem repeti, quod si prædicta solutio non omnino placeat: consequentiam admitte, consequens enim nihil absurdum fecit afferret.

Nota in quacunque reflexione siue semel fiat, siue semel, & iterum repetatur, semper aerem in quo fit reflexio manere intensiorem obfistente. Ratio est manifesta. In prima productione lucis directæ aer intensiorem lucem habebat obfistente: postea cum obfistens cum præcipuo luminoso reflectit in aerem intenditur iterum aer, & crescit excessus aeris respectu obfistentis, qui nunquam potest ab obfistente compenari, quia lux reflexa postea in illo recipienda prouenit ab aere, qui quantumvis præcipuo luminoso adiuvetur nunquam effectum intensiorem, neque æqualem in passo non penetrato producit, quia in aere non est specialis densitas, quæ luminosum exciter ad producendum cum illo per modum vnius principij maiorem intensionem, in obfistente remotiori, quam in ipso aere propinquiori eidem luminoso, seu præcipuo agenti.

Ultimò aduerte secundum hanc doctrinam rectè rationem reddi, cur lux producta à sole per crystallum, non solum sit intensior in partibus aeris crystalli anterioribus, sed etiam in partibus aeris post crystallum existentibus, quam in aliis partibus, præcipuo agenti propinquioribus, & à crystallo obfistente, remotioribus: eadem enim ratione propter quam crystallus cum præcipuo luminoso reflectit in partibus anterioribus aeris, similiter in partibus posterioribus à tergo crystalli existentibus maiorem lucem cum ipso agente luminoso, quam luminosum produxerat in aliis partibus aeris sibi propinquioribus, hæc tamen maior intensio, à tergo crystalli producta non dicitur reflexio, quæ non retrogreditur actio ad illud producendum, neque aliquid in subiecto distantiori supponitur ad illud productum, procedit tamen ex eodem principio ex quo reflexio nascitur.

PUNCTUM III.

De Antiperistasi.

Antiperistasis dicitur actio, quæ vnum contrarium ad præsentiam alterius magis augetur; verbi gratia, actio.